

VIRTUÁLIS BETH KONFERENCIA

2020. szeptember 8.

► BÁLINT ÁGNES

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

A koronavírus-járvány miatt elmaradt a **BETH** (Bibliothèques Européennes de Théologie – az Európai Teológiai Könyvtárak Egyesülete) idei, Lvivbe tervezett éves konferenciája és közgyűlése. A járványhelyzet miatt azonban virtuális találkozóra került sor, amelynek során az egyesületi tagok – jellemzően nemzeti egyesületek és társszervezetek – a szokásos módon megvitatták éves beszámolójukat, a BETH éves tevékenységét, aztán sor került a közgyűlésre is, amelyet szabályos szavazással, az online jelenlét megfelelő dokumentálásával sikerült megtartani.

Sokkal többen voltak jelen, mint bármelyik más, személyes találkozással zajló konferencián: 67-en voltak kíváncsiak a BETH és tagjainak tevékenységére. A BETH több éves stratégiai terve másképpen, de megvalósult: a keleti régióban nőtt az érdeklődők száma, az alakulóban lévő ukrainai szervezet leendő tagjaiból adódott a kb. 20%-os többlet a jelenlétben.

A járvány miatti leállás ellenére voltak szép eredmények, és a járvány kényszerítő hatására olyan átalakulások is történtek, amelyeket hasznosnak, a járvány után is követendőnek ítélt a könyvtárak és szolgáltatók közössége. Az amerikai ATLA például a virtuális konferenciaszervezésben és -tartásban szerzett pozitív tapasztalatai alapján eldöntötte, hogy minden éves nagy konferenciájukat

kitágítják, és biztosítják bizonyos előadások, workshopok esetén a távoli kapcsolódás lehetőségét. Ebben sok szervezet fogja követni őket, már mi is látjuk, hogy a járványhoz való alkalmazkodás átalakította a munkavégzés rendjét nálunk is, felértékelődött és a gyakorlatban bevált a távmunka.

A belga és holland tagok számára égető kérdés, hogy a szerzetesi közösségek, gyülekezetek megszűnését követően sok értékes könyv- és irathagyaték marad gondos örökös, és így szakszerű kezelés nélkül. A veszély, hogy ezek megsemmisülnek, nem kitalált, ugyanis a felszámoláskor általában jobban és gyorsabban hasznosíthatók a muzeális értéket képviselő tárgyak, épületek, még az irattárak elhelyezése is könnyebben megoldható az ún. heritage centre-ekben, mint a könyv- és folyóirathagyatékok. A teológiai könyvtárak egyesülete a püspököknél folytatott lobbitevékenységet, hogy ezek további könyvtári hasznosításához támogatást adjanak, ne feledkezzenek meg róluk az ingóságok és ingatlanok eladása során.

Az Egyesült Királyságban is több éves trendbe illeszkedően zajlik többféle típusú könyvtár bezárása, felszámolása. Az angol egyesületnek az egyházi hatóságoknál történt közbenjárása eredményeképpen sikerült néhány esetben a bezárástól megmenteni gyűjteményeket.

A BETH felajánlotta segítségét abban, hogy ilyen típusú lobbitevékenységeknél a saját renoméját és összeurópai szervezetként társadalmi súlyát bevetve levelezéssel járul hozzá az egyéni könyvtárak, nemzeti szervezetek közbenjáró tevékenységéhez. Azt kéri, hogy hagyatékmentési

ügyekben a könyvtárak forduljanak a BETH elnökségéhez, ha partnerként a felszólalásuknak szükségét látják.

A német protestáns egyházi könyvtárakat tömörítő egyesület arról számolt be, hogy régi és ritka állományuk adatainak összegyűjtésébe fogtak, amelyre az állami könyvtárak hasonló tevékenysége sarkallta őket, és amelynek tervezési és kivitelezési folyamataiból érthetetlen és indokolatlan módon kimaradtak. A svájci egyesület éppen láthatóságának növelése céljából belépett a világi könyvtáros egyesületbe, önálló tagozatként, hogy az országos információáramlásba belekerüljenek. A BETH a CERL-lel készül hivatalosan is partneri viszonyt kialakítani, mert tagjai közül kevesen ápolnak kapcsolatot vele. Ezen a területen az EKE előbbre jár, mint a BETH tagok többsége.

A minikonferencia elmaradhatatlan része volt az ATLA fejlesztési irányainak bemutatása. Folytatják a globális terjeszkedést a tartalom növelésének és diverzifikációjának terén, amiből az bír a leginkább hírértékkel számunkra, hogy a nemzeti nyelveken megjelenő teológiai, vallástudományi folyóiratokat is képesek az adatbázisba befogadni. A megfelelő angol nyelvű absztraktok elengedhetetlenek az indexeléshez, a további feltételek és az együttműködés egyéni egyeztetéssel történik. Az ATLA közzétette honlapján a diasort, amely informatív lehet

azok számára, akik felhasználóiknak oktatják az ATLA használatát.

Vannak lenyűgöző európai eredmények is: az IxTheo német teológiai szakirodalmi adatbázis is elmozdult a bibliográfiai adatbázis jellegtől a tartalomszolgáltatás

**Research Tool Updates:
Atla Annual 2020 Online**

atla

felé: immár egyre több teljes szövegű tartalmat digitalizálnak és kínálnak. A teljes szövegben történő keresés ezt a tartalmi bővülést követi új fejlesztésként, érdekessége, hogy többnyelvű háttérstótar beépítésével szinonimákkal és más nyelvi változatokkal is keres, így végre legalább a láthatóság szintjén elhárul a hátrány, melyet a kisebb nemzeti nyelveken írott tudományos eredmények eddig elszenvettek. A gépi fordítási algoritmusok fejlődésével talán nincs messze az sem, hogy a magyar nyelven írt tartalmak is elérhetővé, érthetővé váljanak, és a nemzetközi tudományos kommunikációs térbe bekerüljenek. A tartalmi teljességre törekvés az Open Access ideáljához igazodva történik, és ezért akár visszamenőlegesen is szerződéseket kötnek a szerzői jogilag védett tartalmak feloldására, nyílt hozzáférésűvé alakítására. Az IxTheo tevékenységében most is a tudományos kiadók, az egyetemi oktatók és a könyvtárak példaértékű együttműködését láttuk, olyan hivatástudatot a partnerek részéről, amely azzal, hogy a közös célt nem tévesztik szem elől, versenytársak helyett a tudományos kommunikációs piacon egymást erősítő partnerekké teszi őket. ►

